

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/256/.../2016.
Hivatkozási szám: III/1736-3/2016.

alkotmánybíró
részére

Alkotmánybíróság
Budapest
Donáti utca 35-45.
1015

Tárgy: válasz az Alkotmánybíróság III/1736-3/2016. számú végzésére

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az Alkotmánybíróság III/1736-3/2016. számú végzésében az Igazságügyi Minisztérium állásfoglalását kérte egy bírói indítvánnyal kapcsolatban. A bírói indítvány a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Nfatv.) 15. §-a, 26. §-a, valamint a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 6-28. §-ai alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütköző voltának megállapítását, és e rendelkezések visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól.

A megkeresésben foglaltakkal kapcsolatosan – a végzésnek megfelelően a Földművelésügyi Minisztériummal történt egyeztetést követően – az alábbiakról tájékoztatom:

1. Formai észrevételek az indítvánnyal kapcsolatban:

Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésekkel szemben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-ával kapcsolatban támasztott követelményeket összefoglalóan a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében rögzítette {Indokolás [8]–[23]}.

A 3058/2015. (III. 31.) AB végzés alapján az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés [3269/2012. (X. 4.) AB határozat, 12/2014. (IV. 10.) AB határozat, 3025/2014. (II. 17.) AB határozat, 37/2013. (XII. 5.) AB határozat, 3074/2013. (III. 14.) AB határozat] vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns [3009/2012. (VI. 21.) AB határozat].

Az indítvány álláspontom szerint az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) alpontjában foglalt kritériummal ellentétben az Alaptörvény C) cikk (3) bekezdése, M) cikk (1) és (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, Q) cikkének (2) bekezdése, XXVI. cikkének vonatkozásában nem tartalmaz indokolást (érdemi, alkotmányjogi érvelést) arra nézve, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel.

Ezzel összefüggésben megjegyzendő, hogy az indítvány kapcsán több ponton az sem egyértelmű, hogy az Alaptörvény egyes cikkeinek sérelmét az indítványozó az összes vagy csak egyes támadott rendelkezések vonatkozásában állítja. (Az indítványozó példának okáért nem fejt ki, hogy az Nfatv. 26. §-a, valamint a Korm. rendelet támadott rendelkezései miért sértenék a jogbiztonság elvét, továbbá azt sem mutatja be tételesen, hogy ezen törvényi rendelkezésre miért vonatkozna a sarkalatosság követelménye.)

Szintén a 3058/2015. (III. 31.) AB végzés alapján szükséges utalni arra, hogy az indítvány érdemi elbírálásra akkor sem alkalmas, ha olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri, amelynek kezdeményezésére nem jogosult, ilyennek tekinthető a mulasztás megállapítása, ami az Alkotmánybíróság mérlegelésén alapuló lehetséges jogkövetkezmény [3230/2013. (XII. 21.) AB végzés, 3238/2013. (XII. 21.) AB végzés, 3135/2013. (VII. 2.) AB határozat]. Ehelyütt kiemelendő, hogy bár az indítvány rögzíti, hogy nem indítványozza mulasztás megállapítását, mindeközben arra hivatkozik, hogy *„[a] jogalkotó elmulasztotta azon sarkalatos törvényi rendelkezések meghozatalát, amelyek az I.r. és III. r. alperest az állami tulajdonú termőföldek hasznosítása során az Alaptörvény P. cikkének (1) bekezdésében foglaltak, az Nfatv., a Korm. rendelet és az egyéb jogszabályok betartására köteleznék, illetve biztosítanák a perbeli (...) földek különleges adottságainak fenntartását...”*. Álláspontom szerint az indítvány ezen része nem alkalmas az érdemi elbírálásra, mindazonáltal megjegyzem, hogy az indítványozó érvelése nem helytálló, tekintettel arra, hogy az Országgyűlés az Alaptörvénnyel összhangban alkotta meg az Nfatv.-t, a Kormány pedig az Nfatv. felhatalmazó rendelkezésének megfelelően alkotta meg a támadott Korm. rendeletet.

Megjegyzendő, hogy az indítványból nem derül ki egyértelműen az sem, hogy a támadott rendelkezéseket a bírónak mind ténylegesen alkalmaznia kell-e az egyedi ügy során, példának okáért, hogy az egyedi ügygel milyen összefüggésben állnak a Korm. rendelet 24. §-ban foglalt összeférhetetlenségi szabályai. A végzés többek között erre sem tartalmaz részletező ismertetést, miközben az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja, valamint ennek megfelelően az Abtv. 25. § (1) és 32. § (2) bekezdései nem teszik lehetővé a bíró számára olyan indítvány előterjesztését, amely az egyedi ügy során 'nem alkalmazandó' jogszabályi rendelkezésre irányul.

2. Tartalmi észrevételek az indítvánnyal kapcsolatban

Előjáróban szükséges rámutatni a támadott rendelkezések gazdasági jelentőségére, hiszen az Nfatv. hatálybalépése óta a támadott jogszabályi rendelkezések alapján mintegy tízezer haszonbérleti szerződés (közel háromszázezer hektár vonatkozásában) és több mint húszezer adásvételi szerződés kötött.

2.1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme (jogbiztonság)

Az indítványozó szerint nem felel meg a B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a jogbiztonság alkotmányos követelményének, hogy az Nfatv. 15. § (3) bekezdésében rögzített földbirtok-politikai irányelvek vonatkozásában az Nfatv. nem határoz meg prioritási sorrendet, illetve az elvek körében nem gondoskodik egy átlátható, objektív, előzetesen megismerhető követelményrendszerrel.

Ismételten megjegyzendő, hogy az indítványozó nem fejt ki, hogy az Nfatv. 26. §-a, valamint a Korm. rendelet támadott rendelkezései miért sértenék a jogbiztonság elvét.

Ennek kapcsán indokolt hivatkozni az Alkotmánybíróság 16/2015. (VI. 5.) AB határozatára, amelyben többek között annak a szabálynak az alaptörvény-ellenességét vizsgálta, amely új, törvényi felmondási lehetőséget vezet be a már megkötött haszonbérleti szerződéseket illetően (Nfatv. tervezett 38. §). Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy *„a jogbiztonság a jog viszonylagos stabilitását jelenti, amely azonban nem abszolút. Szükségessé válhat a termőföldeken történő gazdálkodás, a birtokpolitikai célkitűzések jogszabályi környezetének bizonyos időnkénti felülvizsgálata, a szerződéses konstrukciók egyes elemeinek módosítása.”* Érdemes hivatkozni a határozat azon megállapítására is, amely szerint az Nfatv. 15. § (3) bekezdésében felsorolt birtokpolitikai irányelvek elsősorban gazdasági természetűek és lényegi elemük a termőföldek hasznosítása. {Indokolás [96]} Az Alkotmánybíróság 7/2006. (II. 22.) AB határozatában arra is rámutatott, hogy *„[b]irtokpolitikájának megvalósítása érdekében a törvényhozó minden olyan lépést megtehet, amely az Alkotmány keretei között maradva alkalmas a megjelölt cél elérésére.”*

Tény, hogy a jogalkotó nem állapított meg sorrendet az egyes földbirtok-politikai irányelvek között, azonban erre nem is volt alkotmányos kötelezettsége és szükség sincs rá, hiszen azok aktuális alkalmazása a kormányzat mindenkori birtokpolitikai céljaitól függ. Minderre tekintettel a jogintézmény megfelel a jogbiztonság követelményének, hiszen mindenki számára megismerhető módon (törvényben) rögzíti azon földbirtok-politikai irányelveket, amelyek szerint a Nemzeti Földalapba tartozó földrészleteket hasznosítani kell. Megjegyzendő, hogy konkrét időszakra és konkrét földrészletre nem lehet az „optimálisnak vélt” földbirtok-politikai irányelvet előre törvényben kijelölni, hiszen a technológiai fejlődést és változó környezeti hatásokat figyelmen kívül hagyó rugalmatlan (túl)szabályozás gátja lehet az Alaptörvényben foglalt alkotmányos érdekeknek.

Fontos utalni arra is, hogy az „irányelv” rögzítésének célja, hogy az Országgyűlés körülhatárolja a végrehajtó hatalom mozgásterét, amikor magánjogi jellegű szerződések keretében hasznosítja az állami tulajdont képező földrészleteket. Mindez azt jelenti, hogy az irányelvek keretei között a Kormány szabadon határozhatja meg a földbirtok-politikai célokat, prioritásokat. Ezt támasztja alá az Nfatv. 5. §-a is, miszerint a Kormány a miniszter útján évente beszámol az Országgyűlésnek a földbirtok-politikai irányelvek érvényesüléséről, a Nemzeti Földalap helyzetéről és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet tevékenységéről, mely beszámolóhoz csatolni kell az ellenőrző bizottság és a Birtokpolitikai Tanács észrevételeit. Erre, valamint arra is tekintettel, hogy adott esetben az egyes irányelvek konkurálhatnak egymással (pl. *„családi gazdaságok kialakítása és megerősítése”*; *„pályakezdő agrárvállalkozók és mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú végzettséggel rendelkezők támogatása”*) a bírói indítvány által hiányolt prioritizáló, sorrendet meghatározó szabályozás az irányelvi keretet feszítené szét. Minden egyes birtoktest hasznosítása egyedi szempontok szerint kell, hogy történjen (pl. más összetételű és darabszámú állatállománnyal hasznosítható, más növénykultúrát igényel, stb.), ezért minden hasznosítási esetben egyedileg kell alkalmazni a különféle szempontokat. Erre is tekintettel hangsúlyozandó, hogy általános jellegű normatív rangsor nem állítható fel a birtokpolitikai irányelvek között.

A jogbiztonság követelményének leginkább az a szabályozás felel meg, amely a pályázat kiírása során mérlegel a földbirtok-politikai irányelvek között. Ennek megfelelően a Korm. rendelet 7. § (2) bekezdés 11. pontja alapján a pályázati kiírás a pályázati felhívásban foglalt adatokon túl tartalmazza a hasznosításra vonatkozó lényeges előírásokat.

2.2. Az Alaptörvény P) cikkének sérelme (sarkalatosság kérdése)

Az indítványozó bíró szerint az Nfatv. 15. §-a, 26. §-a, valamint a Korm. rendelet 6-28. §-ai az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdésébe ütköznek, arra tekintettel, hogy a jogalkotó sarkalatos törvényben lett volna köteles az ilyen tartalmú szabályokat meghatározni. Ismételten szükséges viszont utalni arra, hogy az indítvány nem mutatja be részletezve, hogy az Nfatv. és a Korm. rendelet támadott szakaszaira miért vonatkozna a sarkalatosság követelménye.

Az Alkotmánybíróság a 16/2015. (VI. 5.) AB határozatában kifejtette, hogy a sarkalatos törvények körét az Alaptörvény két módon határozza meg: „*egyrészt a) bizonyos tárgykörök esetében – mintegy általános jelleggel – kimondja, hogy e tárgyköröket, esetleg ezek „részletes szabályait” sarkalatos törvény határozza meg [pl. G) cikk (4) bekezdés, (...) P) cikk (1) bekezdés, (...) stb.]; másrészt b) egyes esetekben az Alaptörvény ezeken belül külön is megnevez néhány kifejezett sarkalatos szabályozási tárgyat [pl. G) cikk (1) bekezdés (magyar állampolgárság keletkezése, megszűnése esetei), T) cikk (1) bekezdés (egyes jogszabályok kihirdetésének szabályai), (...) 4. cikk (2) bekezdés (országgyűlési képviselők összeférhetetlenségének egyes esetei).”* Az Alkotmánybíróság értelmezésében ennek megfelelően a sarkalatosság követelménye nem egyes törvényekre, hanem kifejezetten szabályozási (törvényhozási) tárgykörökre vonatkozik.

Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése értelmében a termőföld a nemzet közös öröksége, melynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam kötelessége. A (2) bekezdés értelmében az e cél eléréséhez szükséges korlátokat és feltételeket sarkalatos törvény határozza meg. Az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése értelmében „*az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.*”

Az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában rámutatott arra, hogy az általános jellegű megfogalmazásból adódóan értelmezés útján csak esetről esetre állapítható meg, hogy a sarkalatosság követelménye fennáll-e, és hogy a szóban forgó szabályozási tárgy mely elemeire terjed ki.

A sarkalatosság vizsgálatakor irányadónak tekinthető az Alkotmánybíróság 16/2015. (VI. 5.) AB határozatának indokolása, amely részletesen vizsgálta az Alaptörvény P) cikkét. Az Alkotmánybíróság határozata alapján a „korlátok” és a „feltételek” a tulajdonjog megszerzése vonatkozásában kifejezetten földforgalmi jellegűek, melyek célja az (1) bekezdésben írt védelem garantálása. Az Alkotmánybíróság e körben azt is hangsúlyozta, hogy „*az alkotmányozó a természeti erőforrások védelmének teljes szabályozását nem utalta sarkalatos törvényhozási körbe, csupán a P) cikk (2) bekezdésében meghatározott, a tulajdonjog megszerzésével (és hasznosításával) kapcsolatos egyes kérdéseket (korlátokat és feltételeket tartalmazó előírásokat).*”

A P) cikk tehát kizárólag a korlátokra és a feltételekre vonatkozóan állít fel fokozott garanciális szabályokat, a részletszabályozásokra ez a korlátozás nem terjed ki, miközben az Nfatv. 15. és 26. §-a, valamint a Korm. rendelet 6-28. §-ai kizárólag részletszabályozást tartalmaznak. Az Nfatv. 15. §-a a földbirtok-politikai irányelvek felsorolását tartalmazza, míg a 26. § a pályázati felhívások közzétételének szabályait tartalmazza, valamint felhatalmazást ad a pályázati eljárások részletszabályainak kormányrendeleti szintű kidolgozására. Erre a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 5 §-a elvi lehetőséget biztosít. A haszonbérleti és más pályázatok közzétételi szabályai (Nfatv. 26. §) kapcsán kijelenthető, hogy azok nem tartoznak a földhasznosítás lényegi feltételeihez, hiszen csak a pályázatok nyilvános közzétételét és annak minimális időtartamát

deklarálják, így az Alaptörvény P) cikkének (2) bekezdése alapján nem indokolt e feltételek sarkalatos rendelkezésekkel történő szabályozása.

A kérdés megítélésénél – az Nfatv. 15. §-ának tekintetében – figyelembe kell venni a 38. cikk (3) bekezdését is, amely alapján „[n]emzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni, törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembevételével”. Ez egyértelművé teszi, hogy az átruházás célját nem sarkalatos törvényben, hanem feles törvényben kell meghatározni, ami álláspontom szerint irányadó az Nfatv. hatálya alá tartozó földrészletek esetében is. Megjegyzendő továbbá, hogy jelen esetben nem átruházásról van szó, hanem haszonbérbe adásról. Mindebből az is következik, hogy amennyiben az állami vagyon átruházásának céljai esetében elegendő a feles törvényi szabály, akkor az állami vagyoni körben tartással járó haszonbérbe adás céljait meghatározó törvényi rendelkezés esetében sem vezethető le a sarkalatos szabályozás követelménye.

2.3. Az Alaptörvény P) cikkének sérelme (visszalépés tilalma)

Az indítványozó az 5. oldal végén és a 6. oldal elején az ökológiai gazdálkodás vonatkozásában (az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettesnek az AJB-4151/2013. számú jelentésére tekintettel vélhetően a konkrét földterületekkel összefüggésben) utal a „visszalépés tilalmára”, valamint az állam Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből, valamint a XX. és XXI. cikkeiből fakadó intézményvédelmi kötelezettségeire.

Ezzel összefüggésben hivatkozandó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja, amelynek értelmében az Alkotmánybíróság a bírói indítvány alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmánybíróság vizsgálata erre tekintettel kizárólag az alkalmazandó jogszabályra vonatkozhat – összhangban az Abtv. 25. § (1), valamint a 32. § (2) bekezdésével –, az egyedi ügy vonatkozásában nem veheti át a bíróság hatáskörét. Erre figyelemmel álláspontom szerint az Alkotmánybíróság előtt konkrét földterületek gazdálkodásával összefüggésben, az indítványozó által különösen ehelyütt sugallt „visszalépés tilalmára” hivatkozni nem lehet.

Szükséges utalni arra is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata {összefoglaló jelleggel a 16/2015. (VI. 5.) AB határozat Indokolásának 79-86. pontjai} alapján a védelmi szint csökkenése nem a konkrét földrészletekkel való gazdálkodás, hanem a kapcsolódó joganyag vonatkozásában vizsgálható, ugyanakkor erre az indítvány nem tartalmaz utalást.

Mindazonáltal a Földművelésügyi Minisztérium tájékoztatása alapján érdemes kitérni arra, hogy a konkrét földterület kapcsán az ökológiai gazdálkodás folytatása a régebbi haszonbérleti szerződésnek sem volt feltétele, azt a korábbi bérlő önkéntes alapon vállalta, amely vállalásnak a haszonbérleti jogviszony lejártát követő időre és harmadik személyekre nincsen joghatása. Az ökológiai gazdálkodás a gazdálkodó piaci döntéséből eredő tevékenység, amelynek meghozatala során a gazdálkodó mérlegeli, hogy a hagyományos termelési módhoz képest csökkent volumenű terméseredmény és az ökológiai termelésből eredő árelőny egymáshoz viszonyítása alapján milyen termelési módot fog alkalmazni. Mindez kizárólag a gazdálkodó üzletpolitikai megfontolásait és piaci várakozásait jeleníti meg és független a termelés színhelyeként megjelenő földterület használati jogcímétől. Ugyanakkor egy adott területen – akár hosszabb időtartamon keresztül – végzett ökológiai gazdálkodás a jövőre nézve nem korlátozhatja sem a föld aktuális használójának, sem pedig a föld tulajdonosának ugyanezen üzletpolitikai megfontolásait a további termelési technológiák szabad választása tekintetében.

Megjegyzendő, hogy a Fővárosi Törvényszék által hivatkozott „Bio-Swiss” minősítés a magyar szabályozás alapján nem rendelkezik állami elismeréssel, ezen minősítést a felperes korábbi bérlő önkéntes alapon szerezte meg és alkalmazta, ahogy az Agrár-környezetgazdálkodási célprogramban (AKG) való részvétele is önkéntes alapon történt. Szintén megjegyzendő, hogy az ingatlanok új bérlői – szintén önkéntes alapon – vállalták az AKG szántóföldi célprogram feltételeinek való megfelelést, noha a bérleti szerződésük hatályba lépésekor ilyen támogatási célprogram aktuálisan nem is létezett, az alapján külön támogatást nem is vehettek igénybe.

Az indítvánnyal összefüggésben szükséges egyértelművé tenni, hogy az alapperrel érintett [REDACTED] helyrajzi számú ingatlanok nem minősülnek sem védett természeti területnek, sem Natura 2000 területnek és nem állnak úgynevezett *ex lege* védettség¹ alatt sem. A tárgyi ingatlanokon tehát természetvédelmi szempontból védendő területrész vagy érték nem található. Az ingatlanok védetté nyilvánítására azok természetvédelmi vagy tájképi értékei miatt korábban senki nem tett javaslatot, ilyen indítvány jelenleg sem létezik.

2.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelme (megfelelő jogorvoslati lehetőség)

Az indítvány szerint a jogszabályi keretek hiányában eljárásjogilag kizárt a nem nyertes pályázó keresete alapján a pályázatokkal, pályázatok elbírálásával összefüggő alperesi eljárás érdemi felülbírlata.

A bírói álláspont szerint olyan esetekben, amikor a jogszabálysértő módon lefolytatott pályázat eredményeként megkötött szerződés nem ütközik jogszabályba, a sérelmet szenvedett fél a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-a alapján nem kérheti eredményesen a jogsértés megállapítását, holott ilyen esetekben a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó polgári jogi szerződések esetében a sérelmet szenvedett fél a perrel érintett időszakban hatályos közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (régi Kbt.), illetve a jelenleg hatályos 2015. évi CXLIII. törvény (Kbt.) alapján jogorvoslattal élhetne. Az indítvány a korlátozás okaként megjelöli a Pp. 123. §-át, mindeközben azonban ennek alaptörvény-ellenességét nem állította és megsemmisítését sem indítványozta. Megjegyzendő, hogy az indítvány az Abtv. 52. §-ának (1) bekezdésében megkövetelt határozottságnak (*applicatio certa*) akkor felel meg, ha az (1b) bekezdésben felsorolt feltételeknek eleget tesz, így pontosan és egyértelműen megjelöli többek között az indítvány által támadott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést. Jelen esetben az Alaptörvény XXVIII. cikkénél ez nem történt meg.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Nfatv. és a Korm. rendelet alapján azonban a pályázat eredményeként nem bírósági, hatósági vagy más közigazgatási döntés születik, hanem szerződés megkötésére kerülhet sor. Ennek során a Magyar Állam magánjogi jogalanyként lép fel figyelemmel az Nfatv. sarkalatos(!) 2-3. §-ra:

„2. § A Nemzeti Földalapba tartozó földrészlet hasznosítására és nyilvántartására, a Nemzeti Földalap feletti tulajdonosi jogok gyakorlására az e törvényben foglaltakat kell alkalmazni.

3. § (1) A Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a Nemzeti

¹ A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) bekezdése szerint törvény erejénél fogva országos jelentőségű védettség alatt áll védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár.

Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: NFA) útján gyakorolja. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos polgári jogviszonyokban az államot - törvény eltérő rendelkezése hiányában - az NFA képviseli.

(2) A tulajdonosi jogok gyakorlása kiterjed a tulajdonjoghoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok gyakorlására is. (...)

Megjegyzendő, hogy a haszonbérleti szerződésre (vagy bármely más hasznosítási formára) pályázók előtt vélt sérelmeik orvoslására – ahogyan jelen jogvita is mutatja – rendelkezésre áll a polgári peres bírói út, így a jogorvoslat lehetősége nem kizárt. Mindezekon túlmenően az Nfatv., továbbá a Korm. rendelet azért nem biztosít jogorvoslati lehetőséget a nem nyertes pályázók részére, mert a pályázati eljárás nem minősül hatósági eljárásnak. A benyújtott pályázatok értékelése és elbírálása a Korm. rendeletben foglalt szabályok betartásával, mérlegelés alapján történik, a tulajdonosi jogok gyakorlásának keretében. A haszonbérleti szerződések a Polgári Törvénykönyv, a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény, valamint az ezt 2013-ban felváltó, a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény szabályai szerint kerülnek megkötésre, és nem hatósági eljárás keretében. Többek között ezért sem lehet párhuzamot állítani a közbeszerzés és az állam tulajdonában álló földek hasznosítása és elidegenítése vonatkozásában, ahogy azt az indítványozó teszi tévesen.

2.5. Nemzetközi szerződésbe ütközés, Alaptörvény 39. cikkének sérelme

Az indítványozó szerint a támadott jogszabályok nemzetközi szerződésbe, a 2005. évi CXXXIV. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Meridában, 2003. december 10. napján kelt Korrupció elleni egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 9. cikkének 1-2. pontjába és az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésének alapelveibe ütköznek.

Az Egyezmény 9. cikk 1. pontja a „megfelelő beszerzési rendszerek kialakítására” vonatkozik, emiatt az Egyezmény ezen pontja nem tekinthető relevánsnak a támadott szabályozás szempontjából, tekintettel arra, hogy az a közbeszerzésekre és nem az állami tulajdonban lévő termőföldek hasznosítására vonatkozik. Mindazonáltal a 2.1. pontban foglaltakra tekintettel a jogszabály megfelel az objektív döntéshozatali kritériumoknak.

Az Egyezmény 9. cikk 2. pontja szerint vállalt „nagyobb átláthatóságot és számon kérhetőséget” biztosító intézkedések (a nemzeti költségvetés elfogadására irányuló eljárások; időben történő jelentéstétel a bevételekről és kiadásokról; a számviteli és könyvvizsgálati szabványok rendszere és a kapcsolódó ellenőrzés; hatékony és eredményes kockázatkezelési és belső szabályozó és vezérlő rendszer; és szükség esetén büntető intézkedés alkalmazása), jellegükre tekintettel nem vonatkoztathatóak a támadott szabályozásra.

Az indítványozó szerint az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése ellenére nincs olyan szabály, amely transzparenssé és utólagosan felülvizsgálhatóvá tenné a Nemzeti Földalapba tartozó földek hasznosítása során végzett tevékenységet.

Az indítványozó különösen sérelmesnek tartja a Korm. rendelet 7. § (7) bekezdését az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével összefüggésben. Megjegyzendő, hogy az indítványozó nem mutatja be részletezve, hogy az Nfatv. és a Korm. rendelet többi támadott szakaszai miért sértenék az Alaptörvény említett rendelkezését. A Korm. rendelet említett bekezdése szerint „[a] pályázati kiírás és az útmutató a regisztrált pályázónak a titoktartási nyilatkozat aláírása után adható át. Regisztrációs díjfizetési kötelezettség esetén a pályázati kiírás és az útmutató a regisztrációs díj megfizetése, és az erről szóló igazolás ellenében történik. A regisztráció során a pályázó megadhatja azt a bankszámlaszámot, amelyre a pályázati felhívás visszavonása esetén a

regisztrációs díj összegének visszafizetését kéri.” Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésének értelmében „[a] közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.”

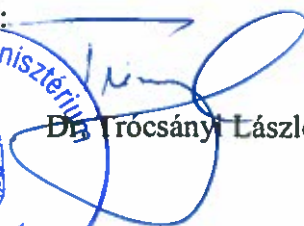
Az indítványozó kifogásolja, hogy az értékelési szempontrendszert tartalmazó pályázati kiírás és útmutató tartalma nem nyilvános, nem közzétehető és csak a titoktartási nyilatkozat aláírását követően adható át, ezáltal a jogszabályoknak való megfelelést később nem lehet ellenőrizni. A pályázók nyilatkozata és regisztrációja elsődlegesen a pályázók esélyegyenlőségét biztosítják, hiszen a 7. § (9) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „az NFA a pályázók bármelyikének biztosított információt, adatot és egyéb szolgáltatást köteles a többi pályázó számára is ugyanolyan módon biztosítani.” Az ismert pályázói kör nélkül ez nem lenne biztosítható.

A nyilvánosság és átláthatóság követelményével összefüggésben pedig érdemes idézni a Korm. rendelet 12. § (2) bekezdését, amely szerint „[a] pályázó és az NFA, mint kiíró köteles továbbá a pályázati eljárás befejezését követően is bizalmasan kezelni az NFA által a pályázó rendelkezésére bocsátott és közérdekű adatnak, vagy közérdekből nyilvános adatnak nem minősülő adatot, tényt, információt, azokról harmadik személynek tájékoztatást nem adhat. Ez a tilalom nem zárja ki a finanszírozó bankokkal, valamint a pályázó meghatalmazottjával, illetve a pályázat elkészítéséhez a pályázó által igénybe vett, felhatalmazással rendelkező egyéb szakértővel való adatközlést, az e §-ban foglalt titoktartási kötelezettség azonban e személyekre is kiterjed.” Mindezek alapján a Korm. rendelet nem gátolja a közérdekű adatok megismerhetőségét, arra lehetőség van az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezései szerint.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2016. november ,23”

Tisztelettel:

Dr. Trócsányi László

